

ZŠ B. Němcové v Jaroměři

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ
PROGRAM PRO ŠKOLNÍ
DRUŽINU
„OTEVŘENÁ ŠKOLA“
aneb učíme se pro život**

Č.j.: ZSBNJ1/2026/1

Vypracoval: Bc. Jitka Mikešová, vedoucí vychovatelka školní družiny

Schválil: Mgr. Hana Riegerová, ředitelka školy

Pedagogická rada projednala dne: 18.6.2026

Platnost dokumentu od: 1.9.2026

Identifikační údaje

Název školy: Základní škola Boženy Němcové Jaroměř, Husovo náměstí 352

Adresa školy: Husovo nám. 352, 551 01, Jaroměř

Jméno ředitelky: Mgr. Hana Riegerová

Vedoucí vychovatelka: Bc. Jitka Mikešová

Kontakty:

Mobil ŠD: 731 105 505

Email: mikeji@zsbn.eu

www: www.zsbn.cz

IČO: 70926662

Obsah

1. Charakteristika školní družiny	4
2. Konkrétní cíle vzdělávání ve školní družině.....	5
2.1 Kompetence	6
3. Formy vzdělávání	6
4. Materiální podmínky.....	7
5. Personální podmínky.....	7
6. Ekonomické podmínky	7
7. Bezpečnost a ochrana zdraví účastníků (BOZP)	7
7.1 Práva a povinnosti	8
8. Přihlašování účastníků.....	9
9. Podmínky pro vzdělávání účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami a mimořádně nadaných.....	9
10. Délka a časový plán vzdělávání, podmínky ukončení vzdělávání.....	9
11. Obsah vzdělávání	10
12. Autoevaluace ŠD	19

1. Charakteristika školní družiny

Školní družina zajišťuje zájmové vzdělávání účastníků v době mimo vyučování. Provoz školní družiny probíhá ve dnech školního vyučování.

Školní družina při Základní škole Boženy Němcové v Jaroměři je umístěna v budově prvního stupně v Knappově ulici 287. Kapacita je 203 účastníků. Školní družina má 7 oddělení. V odděleních pracuje sedm vychovatelek. Školní družinu navštěvují žáci 1.-4. tříd. Účastníci zájmového vzdělávání jsou žáci naší školy.

Pro svou činnost školní družina využívá 3 kmenové místnosti v přízemí školy, školní učebny, tělocvičnu, počítačovou a polytechnickou učebnu. Třídy školní družiny jsou vybaveny nábytkem a pomůckami pro zájmové vzdělávání a odpočinkové činnosti. Stravování probíhá ve školní jídelně Na Karlově.

Obsah vzdělávacího programu vychází ze vzdělávacích oborů, které jsou v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání 1. stupně základní školy a navazuje na vlastní Školní vzdělávací program naší školy „Otevřená škola“. Vzdělávací program ŠD reflektuje vzdělávací obory základního vzdělávání: „Člověk a jeho svět“. Pro některé obory má více příležitostí, jiné jsou zachyceny pouze okrajově. Vzdělávací program ŠD vychází z konkrétních podmínek (demografických, prostorových, personálních a sociálních) a dále z možností a potřeb účastníků, docházejících do ŠD.

Vychovatelky dle možností volně navazují na konkrétní obsah učiva žáků ZŠ a příslušné výstupy dále rozvíjejí a upevňují vědomosti a dovednosti účastníků. Program ŠD umožňuje co nejširší možnosti práce s účastníky, není svazující, ale má inspirovat účastníky k pestré, námětově bohaté činnosti. Pravidelně se podílíme na akcích školy.

Program je vypracován pro jeden tříletý vzdělávací cyklus. Je tvořen konkrétními náměty pro dlouhodobou výchovnou práci, ze kterých vychovatelky vybírají činnosti pro svá oddělení na konkrétní měsíc či roční období. Součástí činnosti školní družiny jsou zájmové kroužky.

2. Konkrétní cíle vzdělávání ve školní družině

Cíle školní družiny vycházejí z obecných cílů základního vzdělávání.

Při stanovování obecných cílů budeme vycházet z cílů vzdělávací soustavy, jak je formuluje školský zákon v § 2, odst. 2.

- a) **rozvoj osobnosti člověka**, který bude vybaven poznávacími a sociálními způsobilostmi, mravními a duchovními hodnotami pro osobní a občanský život, výkon povolání nebo pracovní činnosti, získávání informací a učení se v průběhu celého života,
- b) **získání všeobecného vzdělání a odborného vzdělání**,
- c) **pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, základ lidských práv a svobod a spolu s odpovědností a smyslem pro sociální soudržnost**,
- d) **utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické, národnostní, kulturní, jazykové a náboženské identitě každého**,
- e) **pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů ve společnosti**,
- f) **poznávání světových a evropských kulturních hodnot a tradic, pochopení a osvojení zásad a pravidel vycházejících z evropské integrace jako základu pro soužití v národním a mezinárodním měřítku**,
- g) **získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně vycházející ze zásad trvale udržitelného rozvoje a o bezpečnosti a ochraně zdraví**.

Naplnění těchto cílů je vymezeno konkrétním posláním školní družiny ve vyhlášce Č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, §5, odstavec (5) a (6), které vyplývají z principů požadavků volnočasových aktivit:

- a) **princip pedagogického ovlivňování volného času** – vychovatelka navozuje a motivuje činnosti
- b) **princip dobrovolnosti** – činnosti jsou přiměřené věku účastníků a jejich momentálnímu stavu, účastníci by je měli vykonávat dobrovolně na základě vzbuzeného zájmu a motivace
- c) **princip zajímavosti a zájmovosti** – činnosti by měly být pro účastníky atraktivní, realizované činnosti by měly být pestré
- d) **princip aktivity** – činnosti volit tak, aby v nich mohli být přiměřeně úspěšní všichni účastníci, aby se podíleli na tvorbě týdenních plánů, na přípravě činností, realizaci i hodnocení
- e) **princip citlivosti a citovosti** – činnosti by měly přinášet účastníkům kladné emoce a radost z objevování a překonávání překážek, kladné hodnocení, uvědomují si svá práva
- f) **princip seberealizace** – umožňuje účastníkovi najít sám sebe v různých činnostech a vytvářet si žádoucí sociální kontakty.

2.1 Kompetence

Činností školní družiny naplňujeme specifické vzdělávací cíle, posilujeme a rozvíjíme klíčové kompetence.

1. **Kompetence k učení** – učí se s chutí, započatou práci dokončí, umí zhodnotit své výkony, učí se spontánně, ale také vědomě, klade si otázky a hledá na ně odpovědi, všímá si souvislostí mezi jevy, získané vědomosti dává do souvislostí, získané zkušenosti uplatňuje v praktických situacích.
2. **Kompetence k řešení problémů** – všímá si dění i problémů a ty mu jsou motivací k řešení dalších problémů a situací, při řešení problémů užívá logických, matematických i empirických způsobů, chápe, že vyhýbání se problémům nevede k cíli, rozlišuje správná a chybná řešení, spontánně vymýšlí nová řešení, započaté činnosti dokončuje, nenechá se odradit případným neúspěchem a vytrvale směřuje k řešení.
3. **Komunikativní kompetence** – ovládá řeč, vyjadřuje vhodně formulovanými větami myšlenky, sdělení, otázky a odpovědi, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, dokáže vyjadřovat své pocity řečí, gestem i dalšími prostředky, komunikuje kultivovaně, umí naslouchat, obhajovat svůj názor, vhodně argumentuje.
4. **Sociální a interpersonální kompetence** – samostatně se rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, projevuje citlivost a ohleduplnost, rozpozná vhodné a nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit, ve skupině spolupracuje, dokáže se prosadit i podřídit-přijmout kompromis, je schopen respektovat jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.
5. **Občanské kompetence** – respektuje přesvědčení druhých lidí, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, chápe základní společenské normy. Je si vědom svých práv a povinností.
6. **Kompetence pracovní** – vnímá výsledky pracovních činností z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale také z hlediska ochrany zdraví, životního prostředí a kulturních a společenských hodnot.
7. **Kompetence k trávení volného času** – orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinových i individuálních činnostech, umí říci „ne“ nevhodným nabídkám na využití volného času.

3. Formy vzdělávání

Výchovně-vzdělávací program ŠD se realizuje v těchto činnostech:

- odpočinková
- rekreační
- zájmová
- příprava na vyučování

Činnosti probíhají formou:

- **Pravidelných aktivit:** esteticko-výchovné, přírodovědné, pracovní, sportovní, společenskovední, sebeobslužné
- **Příležitostných akcí:** besídky, sportovní akce, besedy, výlety, tematické a sezonní akce, kulturní a společenské akce
- **Spontánních aktivit:** individuální činnosti účastníků
- **Kroužků:** dle aktuální nabídky

Základní formou činnosti je hra, která:

- přináší účastníkům odpovídající zážitky, emocionální prožitky a radost
- rozvíjí jejich schopnosti, možnosti, vytrvalost, fantazii a kreativitu
- umožňuje vstupovat do různých sociálních rolí a přijímat odlišné názory
- přináší prvky napětí, dobrodružství a objevování

4. Materiální podmínky

Školní družina má k dispozici tři plně vybavené místnosti běžným nábytkem se stoly a židlemi. Jedna družina je vybavena kuchyňským koutem. Ve všech místnostech je PVC a kusový koberec na relaxaci. Vše se denně uklízí.

Školní družina má možnost v rámci svého provozu využívat školní prostory ZŠ (např. školní třídy, tělocvičnu, počítačovou učebnu, polytechnickou učebnu, hřiště).

5. Personální podmínky

Pedagogickou práci zde zajišťuje sedm kvalifikovaných vychovatelek. Dalšího vzdělávání, se vychovatelky účastní v akreditovaných kurzech nebo formou samostudia.

Požadavky na kvalifikační předpoklady vycházejí ze zákona č.563/2004 Sb. O pedagog. pracovnících. Zaměřujeme se na spolupráci s třídními učiteli.

6. Ekonomické podmínky

Ekonomické podmínky jsou dány rozpočtem ZŠ. Školní družina je poskytována za úplatu, jejíž výše je stanovena zřizovatelem. Úplata za ŠD je využita na nákup materiálu a pomůcek pro zájmové vzdělávání účastníků.

7. Bezpečnost a ochrana zdraví účastníků (BOZP)

Školní družina vyhledává, zjišťuje a vyhodnocuje možná rizika vyplývající z činností při různých formách zájmového vzdělávání a v různých prostředích. Současně přijímá opatření k předcházení těmto rizikům.

Účastníci jsou průběžně seznamováni s pravidly bezpečnosti a s možnými riziky ohrožujícími jejich zdraví a bezpečnost. Tato činnost je součástí výchovy ke zdravému životnímu stylu, který je chápán jako vyvážený stav tělesné, duševní, sociální a emocionální pohody.

Školní družina zajišťuje bezpečnost fyzickou, sociální i emocionální. Vytváří podmínky pro bezpečné a podnětné prostředí, ve kterém se účastníci cítí dobře a mohou se všestranně rozvíjet. Podporuje pozitivní vztahy mezi účastníky, zaměstnanci, zákonnými zástupci i širší veřejností.

Bezpečnost účastníků ve všech prostorách využívaných školní družinou je zajišťována zejména prostřednictvím:

1. Školního řádu základní školy,
2. Vnitřního řádu školní družiny.

Vnitřní řád školní družiny stanoví podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví účastníků, ochrany před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství a násilí.

7.1 Práva a povinnosti

Práva zákonných zástupců - §21 šk. zákona

Zákonní zástupci mají právo:

- na informace o svém dítěti
- vyjadřovat se ke všem rozhodnutím týkajících se podstatných záležitostí jejich dětí, přičemž jejich vyjádřením musí být věnována pozornost
- na informace v záležitostech týkajících se pobytu dítěte ve ŠD a činnosti podle družinového vzdělávacího programu
- požádat o uvolnění účastníka z činnosti ŠD podle pravidel řádu školní družiny

Práva účastníků - §21 šk. zákona

Účastníci mají právo:

- na vzdělávání a školské služby podle školského zákona,
- na informace o průběhu a výsledcích svého vzdělávání
- vyjadřovat se ke všem rozhodnutím týkajících se podstatných záležitostí jejich vzdělávání, přičemž jejich vyjádřením musí být věnována pozornost, která odpovídá jejich věku a stupni vývoje

Povinnosti účastníků - §22 šk. zákona

Účastníci jsou povinni:

- řádně docházet do ŠD a řádně se vzdělávat
- dodržovat školní a vnitřní řád ŠD, předpisy a pokyny školy a školského zařízení k ochraně zdraví a bezpečnosti, s nimiž byli seznámeni
- plnit pokyny pedagogických pracovníků ŠD vydané v souladu s právními předpisy a řádem ŠD
- účastníci budou šetrně zacházet s majetkem ŠD

Povinnosti zákonných zástupců účastníků - §22 šk. Zákona

Zákonní zástupci nezletilých účastníků jsou zejména povinni:

- zajistit, aby účastník docházel řádně do školní družiny,
- na vyzvání ředitele školy nebo vedoucí vychovatelky školní družiny se osobně zúčastnit projednávání závažných otázek týkajících se vzdělávání účastníka,
- informovat školní družinu o změně zdravotní způsobilosti, zdravotních obtížích účastníka nebo jiných závažných skutečnostech, které by mohly mít vliv na průběh vzdělávání,
- řádně omlouvat nepřítomnost účastníka ve školní družině,
- oznamovat školní družině údaje podstatné pro průběh vzdělávání a zajištění bezpečnosti účastníka a neprodleně hlásit změny těchto údajů.

Vztahy účastníků a zákonných zástupců s vychovatelkami ve ŠD

- Vychovatelky ve ŠD vydávají účastníkům a jejich zákonným zástupcům pouze takové pokyny, které bezprostředně souvisí s plněním družinového vzdělávacího programu, řádu ŠD a dalších nezbytných organizačních opatření.
- Vychovatelky ŠD chrání účastníky před všemi formami špatného zacházení, před sexuálním násilím a zneužíváním. Dbají, aby nepřicházeli do styku s materiály a informacemi pro ně nevhodnými. Nevměšují se do jejich soukromí. Zjistí-li, že účastník je týrán nebo je s ním jinak krutě zacházeno, vyhledají pomoc orgánů péče o dítě. Pozornost je věnována ochraně před návykovými látkami.
- Informace, které zákonný zástupce poskytne při zápisu do ŠD nebo jiné důležité informace o účastníkovi (zdravotní způsobilost...), jsou důvěrné. Všichni pedagogičtí pracovníci se řídí zákonem o ochraně osobních údajů.

Rodiče a účastníci jsou vždy seznámeni s vnitřním řádem ŠD.

8. Přihlašování účastníků

Přihlášení budoucích prvňáků je možné na první schůzce pro rodiče, která se zpravidla koná na začátku června. Pro žáky z vyšších ročníků prvního stupně je termín přihlašování do ŠD zpravidla během měsíce května předešlého školního roku. Do ŠD jsou přijímáni žáci 1. – 4. tříd., přednostně žáci 1. – 3. tříd.

Přihlásit účastníky do ŠD je možné i během školního roku přímo ve ŠD u vedoucí vychovatelky prostřednictvím zápisního lístku. Přihlásit účastníka lze pouze do naplnění volné kapacity a pouze ve výjimečných případech.

9. Podmínky pro vzdělávání účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami a mimořádně nadaných

Integrované žáky lze začlenit do oddělení ŠD za pomoci asistenta pedagoga, pokud to jeho postižení vyžaduje. Pro rozvoj mimořádně nadaných žáků hledáme vhodné zájmové vzdělávací aktivity podporující zejména rozvoj tvořivosti a spolupráci. Klademe důraz na odbornou připravenost pedagogických pracovníků a spolupráci se školskými poradenskými zařízeními.

10. Délka a časový plán vzdělávání, podmínky ukončení vzdělávání

Školní vzdělávací plán ŠD je na dobu vzdělávacího cyklu tři let. Je možno kreativně reagovat na možné změny podmínek a propojovat či přesouvat témata.

Ukončení vzdělávání ve školní družině

K ukončení vzdělávání účastníka ve školní družině může dojít:

- ze strany zákonných zástupců, a to písemnou formou oznámenou vedoucí vychovatelce školní družiny

- ze strany školní družiny, a to dočasným nebo trvalým vyloučením účastníka po projednání se zákonnými zástupci a vedením školy, zejména v případě opakovaného závažného porušování řádu školní družiny

11. Obsah vzdělávání

V koncepci ŠVP ŠD budeme využívat osvědčené činnosti jako náměty pro aktivity v jednotlivých tematických celcích. Při jejich plánování promýšlíme nejen jednotlivé činnosti, ale také jejich návaznost na další aktivity ve školní družině i základní škole tak, aby účastníci získávali a rozvíjeli potřebné kompetence.

Kompetence, které rozvíjí školní výuka dále rozvíjíme a posilujeme. Rozvíjíme v účastnících hlavně důležité osobní a sociální kompetence, vedeme účastníky ke kvalitnímu trávení volného času (hrou, zážitkem), kulturnímu chování. Tematické celky volíme ze zpracovaného „*MOŽNÉHO VÝBĚRU ČINNOSTÍ*“, ze kterého vybíráme vždy na jeden rok.

MOŽNÝ VÝBĚR ČINNOSTÍ

TÉMATICKÉ OKRUHY PŘEDPOKLÁDANÉ VÝSTUPY:

MÍSTO, KDE ŽIJEME

DOMOV

	kompetence
- vyprávíme si o svém domově a životě naší rodiny	1, 3
- kreslíme malujeme-jak trávíme volný čas	4, 6, 7
- ptáme se, co kdo dělá v našich rodinách	3, 4
- tvoříme-kresbu, malbu, koláž	6

NÁŠ DŮM

- popisujeme domy, ve kterých bydlíme, jejich zařízení	2, 3, 4
- stavíme náš dům ze stavebnice	2, 6, 7
- stavíme si dům budoucnosti	2, 4, 6
- zařizujeme si pokoj-(koláže) vystřihujeme nábytek z barevného papíru, sestavujeme různé varianty, dokreslujeme	2, 6

ŠKOLA

NAŠE ŠD

- procházíme ŠD, seznamujeme se s prostředím, jak se v ní chováme, využíváme zařízení, bezpečnost	1, 2, 5
- na vycházce poznáváme okolí.....	1, 4, 5
- zdobíme školní družinu, udržujeme pořádek	4, 5, 6
- procházíme si školu, co je tam ještě?	1, 3
- čteme na pokračování – téma škola, děti, vzdělání, ptáme se, dáváme si hádanky..	2, 3
- cesta do školy, povídáme si o cestě do školy a domů, ŠD, ptáme se na bezpečnou cestu domů	1, 2, 4
- zajímáme se o dopravní značky v našem okolí, procházíme ulicemi, určujeme značky a jejich význam – zebra....	1, 2, 5

OKOLÍ

ČÍM JEZDÍME

- hledáme cestu k autobusu (prohlížíme vývěsky) 1, 2,
- odhadujeme nebezpečí na cestách pro chodce (kde chybí přechod, chodník – jak se chováme) 1, 2, 5
- výtvarně znázorňujeme různé dopravní prostředky 1, 2, 6
- hrajeme si na přepravu vlakem, autobusem-j sme v roli cestujícího dítěte, dospělého, revizora 1, 2, 5, 7
- soutěžíme ve znalostech dopravní výchovy 2, 3,

OBEČ

NAŠE OBEČ

- procházíme se, hledáme zajímavosti naší obce (budovy, sochy, instituce,...), vyprávíme si nad obrázky našeho města 1, 2, 3, 5
- kreslíme a malujeme zajímavosti našeho města 1, 3, 4, 6
- společně malujeme naše město – domluva dětí, co kdo vytvoří, vše vystříháme a
- sestavíme 1, 2, 5, 6
- stavíme naše město z kostek 2, 4, 6, 7
- seznamujeme se se službami – knihovny, pošty, lékárny, obchodu 1, 3, 5
- povídáme si o institucích v našem městě, namalujeme, co jsme viděli, zažili 3, 5, 6
- porovnáváme minulost, současnost – co je jinak (literatura o městě, pohledy, propagační letáky) 1, 2, 3
- hledáme naše město na mapě – ukazujeme si, kde kdo bydlí 1, 2, 3
- čteme si regionální pohádky, pověsti 1, 3
- zpíváme si např. Náchodský zámeček, Okolo Hradce..., poznáváme region 1, 3
- třídíme odpadky, jak je to v našem městě 4, 5
- besedujeme o práci, o porušování zákona (alkohol, drogy, krádeže...), jak takovému jednání předcházet 3, 5, 7

NAŠE VLAST

DOMOV, NÁROD

- pracujeme s atlasem – mapa ČR, povídáme si o hlavním městě 1, 3
- vedeme účastníky k samostatnosti a aktivnímu přístupu, vím, kde žiji 1, 3
- vyhledáváme jednoduché údaje o přírodních podmínkách na mapě naší vlasti, Evropy a kontinentů 1, 3, 4
- hrajeme si: země, město 1, 2, 7
- vyprávíme o cestování, kam pojedu na prázdniny, nebo kde jsme byli 1, 2, 3
- pracujeme s atlasem, děti vyhledávají vlajky, státy 1, 3

LIDÉ KOLEM NÁS

RODINA

kompetence

- besedujeme o tom, co očekáváme od rodičů, a co oni od nás 3, 4
- hrajeme námětové hry, „doma“, hovoříme o tom, že je to v rodinách různé (modelová situace)..... 1, 2, 3, 7

- představujeme povolání našich rodičů – úcta a potřeba všech profesí
- hádáme pantomimické ukázky povolání (na řemesla) 3, 4, 5, 7
- kreslíme a předvádíme 2, 6
- povídáme si o našich prarodičích 3, 4, 5
- zjišťujeme svátky našich rodinných příslušníků a vyrábíme přáníčka 3, 4, 6
- příchod na svět, vyprávění – malujeme, vyrábíme 2, 3, 6

PŘÍBUZNÍ

- pojmenováváme příbuzenské a mezigenerační vztahy 1, 3, 4

DEN MATEK

- den matek, vyprávíme a čteme, co pro nás znamenají naše maminky 1, 3, 4
- vyrábíme dárky pro maminku 6
- zpíváme písničky o mamince, učíme se básničky o mamince 3, 4, 5

SOUŽITÍ LIDÍ

NÁVYKY ŠŤASTNÝCH DĚTÍ

- jsme zodpovědní za své štěstí 1- 6
- věnujeme čas tomu, co je nejdůležitější 1- 6
- nejdříve se snažíme pochopit a potom být pochopeni 1- 6
- společně najdeme lepší řešení 1- 6
- snažíme se dosáhnout každodenního osobního vítězství 1- 6

KAMARÁD

- učíme se pozdravit, rozloučit se, poprosit 1, 2, 3
- vyprávíme si, jací jsme – sestavujeme pravidla soužití 2, 4, 5
- hrajeme si, sociální hra: místo po mé pravici je volné, chci, aby zde seděl(a), protože 2, 3, 4
- kreslíme portréty našich kamarádů 3, 4, 6
- tvoříme z namalovaných podobizen skupinový portrét naší ŠD 3, 6
- vyprávíme si, co na každém spolužákovi najdeme pěkného (čím je kdo zajímavý) 1-6

TOLERANCE

- poznáváme se hrou: hmatem, po hlase... 1, 3, 5, 7
- hrajeme sociálně psych. hry na zlepšení vztahů 5, 7
- hrajeme si hru „Optimisté a pesimisté“ (hledáme věci v okolí, které můžeme pochválit, zlepšit...) 2, 3, 4, 5
- hovoříme o vandalismu, společně opravujeme poškozené hry 2, 5, 6, 7

POSTIŽENÍ, NEMOCNÍ, SLABŠÍ MEZI NÁMI

- cvičíme naše smysly, navigujeme poslepu, odkud se ozývá zvuk 3, 4, 5

- zkoušíme malovat ústy 4, 6
- cvičíme hmat 4, 6
- zkoušíme se dorozumívat jenom odezíráním 4, 5

ÚCTA K DOSPĚLÝM

- vyprávíme si: znáš někoho významného z Jaroměře nebo okolí? (např. Božena Němcová) 1, 2, 5
- vyprávíme si „Moje paní učitelka“ 2, 3, 5
- vyprávíme si o starých lidech, jak se k nim chovat 2, 3, 4, 5

PRÁVO A SPRÁVEDLNOST

- hovoříme o právech a povinnostech účastníků, dospělých 2, 3, 4
- hrajeme „Můj stát“, skupinky dětí založí stát a vymýšlejí zákony a povinnosti občanů 4, 5

KULTURNÍ CHOVÁNÍ

- navštěvujeme městskou knihovnu, kde se naučíme vyhledávat knížky..... 1, 3, 5, 6,7
- hrajeme hry s kouzelnými slovíčky (a bez nich) – požádat o něco, zda je volné místo ve vlaku, zeptat se na cestu... 3, 4
- hodnotíme naše chování ve školní jídelně 1, 3
- zahrajeme si na správné a nesprávné stolování, prostřeme..... 1, 3, 6
- dodržujeme hygienu stolování 1, 3, 4, 7
- vybíráme vhodný oděv na kulturní vystoupení – hovoříme, malujeme 2, 3, 6
- hrajeme scénky s náměty „Přicházím do divadla“, tleskáme, kulturní divák 1, 3, 6, 7
- povídáme si proč chodíme na výstavy 2, 3, 7
- ukazujeme si obrazy známých malířů – našich i světových 1, 3, 6, 7
- malujeme hudební nástroje 1, 6, 7

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

- povídáme si o pořadech v televizi, rozhlase, argumentujeme, proč se nám líbí – nelíbí 1, 2, 3, 7
- vystřihujeme obrázky z televizních pořadů, třídíme – vhodné pro nás, agresí ne ubližuje nám 2, 4, 6
- připravíme si vědomostní televizní soutěž a zahrajeme si ji 1, 2, 3

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

- čteme si pohádky české, z různých států a světadílů, ilustrujeme příběhy z dalekých krajů 3, 6
- sbíráme obrázky a články o zemích a lidech, o kterých si vyprávíme, snažíme se pochopit, v čem se národy liší a v čem jsou stejní, jak žijí 1, 3, 5
- vyrábíme tradiční předměty národů, o kterých si vyprávíme – indiánské, černošské 2, 5, 6
- naučíme se hru z jiných kontinentů 1, 2, 7

LIDSKÉ RASY

- seznamujeme se s „Lidmi planety Země“ 1, 2, 3, 5
- určujeme lidské rasy pomocí obrázků 2, 3, 4, 5

CESTOVÁNÍ

- hrajeme si na průvodce, modelová situace – jak vysvětlíme cestu, když neumíme cizí jazyk 2, 3, 4, 5

LIDÉ A ČAS

BUDOVÁNÍ SPRÁVNÉHO REŽIMU DNE

kompetence

- vyprávíme si o zásadách pravidelného režimu dne, učíme se rozlišovat povinnosti a zábavu 1, 2, 3, 6
- nakreslíme náš režim dne, besedujeme, co nás baví, co musíme dělat, proč..... 1, 5, 6
- besedujeme o čase, který lidé promarní, uvádíme příklady, ukazujeme si na hodinách, co kdy děláme 1, 2, 6
- hrajeme si hru „Odhad času“, jak dlouho jsme stáli ve frontě na oběd, jak dlouho se oblékáme, uklízíme. 1, 2, 4
- společně připravujeme týdenní plány činnosti ŠD, účastníci se aktivně zapojují – přinesou encyklopedii... 1, 2, 3
- besedujeme „jak jsem trávil víkend“ malujeme zážitky 2-6

NÁŠ KALENDÁŘ

- tvoříme roční kalendář, vyznačujeme roční období, měsíce, čím měříme čas..... 1, 2, 3
- pozorujeme změny přírody na vycházkách, připomínáme si, co se nám líbilo v přírodě, kreslíme obrázky s těmito motivy 1, 5, 6
- vypravujeme si o měření času v historii lidstva (např. středověk), věci kolem nás 2, 3, 4

ORIENTACE V ČASE

- přineseme si fotografie, když jsme byli malí, vyprávíme si příhody z našeho raného dětství, hledáme typické rozdíly pro jednotlivá věková období 1, 2, 6

DĚJINY JAKO ČASOVÝ SLED UDÁLOSTÍ

- na obrázcích a vycházkách městem hledáme změny 1, 2, 3
- historie v našem městě, současný stav domů – rozdíly
- připravíme si výstavu pohlednic, fotografií „Jak se změnilo naše město“ 1, 3, 6
- čteme o historii našeho města, sledujeme rozdíly středověk, před 100 lety, dnes, vážíme si památek 1, 2, 6
- prohlížíme obrázky, čteme si: pravěk, středověk, jak žili indiáni – dnešní Amerika a indiáni dnes 1, 2, 4, 5
- malujeme život dříve, všímáme si rozdílů 1, 2, 6

SOUČASNOST A MINULOST V NAŠEM ŽIVOTĚ

- besedujeme o domácnosti dříve a dnes – věci kolem nás 1, 3
- poznáváme minulost pomocí doplňovaček, křížovek, spojovaček 1, 2, 3, 6
- vymýšlíme a vyrábíme domovní znamení, které by mohlo označovat náš dům, (erby, totem, talisman) 2, 5
- čteme české pohádky, říkadla, básničky, hádanky, jazykolamy, vyprávíme si, odpovídáme na otázky týkající se života v minulosti, ilustrujeme pohádky, hrajeme scénky z pohádek, píšeme příběhy z různých časových období 1 - 7
- hrajeme hru na řemesla a jiné didaktické hry, seznamujeme se s tradiční řemeslnou výrobou ve středověku, řemeslná výroba našich babiček a dědů, řemesla dnes..... 1, 2, 3, 6, 7
- zkoušíme vyrobit různé předměty např. z kůže, papíru, látky, kartonu 2, 6, 7

- pracujeme s encyklopediemi, knihami, vyhledáváme 1, 2, 3
- seznamujeme se s lidovými tradicemi, jejich historií, jak slavíme svátky dnes, jak se
slavily dříve 2, 5, 6

ROZMANITOST PŘÍRODY

VESMÍR A ZEMĚ

kompetence

- vyprávíme si, prohlížíme obrázky na téma: Naše Země, vesmír – planety, den a noc, roční
období – měnící se příroda 1, 2, 3
- poznáváme vesmír pomocí doplňovaček, spojovaček, křížovek 1, 6
- čteme si pohádky a příběhy o vesmíru 2, 3
- pozorujeme na vycházkách slunce – jak fungují sluneční hodiny, hledáme vliv slunce na růst
rostlin a stromů (pařezy, mech...) 1, 2, 3

ROSTLINY A ŽIVOČICHOVÉ

- na vycházkách se seznamujeme s rozmanitostí přírody, na louce, u řeky, ve městě – park,
zahradky, pozorujeme zvířata, hmyz, ptáky, rostliny 1, 6
- sledujeme, kdy odlétají a přilétají tažní ptáci 1, 3
- vyhledáváme v knihách přírodu v lese, na louce, u rybníka, poznáváme moře, polární oblasti.
Souvislosti – výskyt určitých rostlin a zvířat podle klima a životních podmínek 1, 2, 3
- čteme pohádky a příběhy o přírodě, prožíváme s hrdiny příběhu jejich starosti, např. O veliké
řepě – dramatizace 2, 3, 6, 7
- kreslíme – pozorujeme určitý strom, květinu, krajinu v jednotlivých ročních obdobích –
v knihách o nich hledáme údaje 2, 3, 6
- pomocí obrázků porovnáváme, jak se v jednotlivých ročních obdobích příroda mění
..... 1, 6
- sbíráme přírodní materiály – listy, plody, kůru, kamínky..., využíváme na koláže,
otiskování, frotáže, malujeme na donesené kamínky 1, 2, 6
- hrajeme s nasbíraným materiálem didaktické hry: třídíme, určujeme, soutěžíme ... 2, 6, 7
- stavíme z přírodních materiálů objekty, domečky 2, 6, 7
- lisujeme donesené listy, rostliny, vyrobíme si herbář 1, 2, 6
- sledujeme život pod nadzvednutým kamenem 1, 2
- pečujeme o pokojové rostliny 1, 5
- určujeme stromy, keře, rostliny, trávy, houby 1, 2, 3
- malujeme mandaly s přírodními motivy 2, 6
- hrajeme pohybové hry venku 2, 7
- hrajeme řízené hry v oddělení, např. „Všechno lítá“, „Na kukačku“, „Země voda vzduch“
..... 1, 7
- zpíváme písničky s obsahem přírodní tematiky, např. „Když jsem já sloužil“, „Rybička“
..... 1, 7
- malujeme přírodu různými materiály, výtvar. technikami 1, 2, 6
- vyprávíme si o cizokrajných zvířatech, hledáme v knihách, encyklopediích, na internetu
..... 1, 2, 3, 7
- seznamujeme se s domácími zvířaty, jejich životních potřebách, vztahu s člověkem i na
základě vlastních zkušeností 1, 4
- soutěžíme ve skládání rozstříhaných slov názvů rostlin a živočichů 1, 2
- hrajeme pexesa s náměty rostlin a živočichů 1, 2, 4, 7

- hádáme pantomimicky předvedené zvíře 1, 2, 3, 7
- určujeme rostliny podle vůně a hmatu, např. heřmánek, česnek, cibule, máta... 1, 3

UČÍME SE CHRÁNIT PŘÍRODU

- chováme se ohleduplně k přírodě na vycházkách, zbytečně netrháme rostliny, nelámeme větve, nekřičíme, neplašíme zvěř a ptáky, neodhazujeme odpadky 4, 5, 7
- besedujeme o právech každého živočicha na život 2, 3, 5
- hovoříme o pojmech – zvíře vyhynulé, ohrožené, chráněné 1, 2, 3
- zajímáme se průběžně o planetu Zemi a o vývoj životních podmínek 4, 5
- při vycházce do lesa nasloucháme zvukům přírody, určujeme, komu zvuk patří – tříbíme smysly 1, 6, 7

ROČNÍ OBDOBÍ

- čteme o přírodě a jejích proměnách 1, 2
- učíme se písničky, básničky a pranostiky vztahující se k proměnám v přírodě . 1, 3
- sledujeme počasí, změny v přírodě, které přináší 1, 2

PODZIM

- na vycházkách poznáváme plody, listy, učíme se určovat..... 1, 2
- soutěžíme v poznávání ovoce, zeleniny podle hmatu, chuti, vůně..... 1, 3
- vyrábíme draky 2, 6, 7
- na vycházkách sledujeme sklizeň obilí, brambor, česání ovoce 1, 2
- poznáváme jedovaté plody 1, 2
- sledujeme přírodu, jak se připravuje na zimu 1, 4, 5

ZIMA

- pozorujeme na vycházkách přírodu, stopy ve sněhu, zvířátka, která přezimují, sypeme ptákům 1, 4, 7
- malujeme ptáky u krmítka – kolektivní práce, koláž 1, 2, 6
- malujeme zvířata, která v zimě spí 2, 6
- zdobíme vánoční strom v parku, přineseme jablka, mrkev, žaludy 1, 4, 6, 7
- zkoušíme roztát sněh, led, ukážeme si znečištění 2, 6

JARO

- sledujeme probouzení přírody, změny počasí, první jarní květiny, pupeny na stromech, kočky, mláďata 1, 2, 7
- chráníme přírodu, mláďata potřebují klid 1, 3, 4, 5
- čteme básničky, pranostiky, příběhy, besedujeme o lidových tradicích a zvycích (vítání jara) 1, 2, 4
- využíváme přírodní materiály jarní přírody – větvičky, proutky, vajíčka..... 2, 6, 7
- vyrábíme tradiční předměty 1, 2, 6
- pozorujeme „Jak se budí semínko – růst rostliny“ 1, 2

VODA

- besedujeme o vodě a jejím významu (poznáváme skupenství vody – led, voda, pára 1, 2
- seznámíme se s koloběhem vody v přírodě 1, 2, 6
- šetříme vodou, hledáme způsoby: zbytečně nepouštíme kohoutek, dáme plnou náplň prádla do pračky, myčky, využíváme dešťovou vodu... 1, 2, 5

DEN ZEMĚ

- sbíráme náměty, co by se dalo zlepšit v našem životním prostředí, vytvoříme práci „Naše planeta Země“ 1, 2, 4, 6
- na vycházkách sledujeme, čím lidé porušují životní prostředí a pořádek 1, 2, 4, 6
- třídíme odpad 1, 4, 5
- besedujeme na téma „Rovnováha v přírodě“ 1, 3, 4, 5

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

LIDSKÉ TĚLO

- Učíme se znát sami sebe. Z encyklopedií vyčteme zajímavosti o lidském těle a jeho funkcích, částech těla – pojmenováváme, sledujeme proměny – vývoj člověka. 1, 2, 3
- Rozvíjíme naše smysly, poznáváme svět kolem nás podle hmatu, chuti, čichu, sluchu, zraku, hrajeme didaktické hry, soutěže – soutěžíme chlapci, dívky „Třídní panák“, na balící papír obkreslíme postavu, každý ze skupiny ji doplní. Společně hodnotíme, máme všechno? 1, 3, 6, 7
- Zrcadlo, zrcadlo odpověz mi – pozorujeme se v zrcadle, popisujeme se. Cíl: jsme jiní, vzájemné pochopení. 2, 4, 7
- Hrajeme na detektivy – poznáte kamaráda? Podle popisu 2, 4, 7
- Zpíváme za oponou: poznáváme se podle hlasu. 2, 4, 7
- Zpíváme: Hlava, ramena 1, 7
- Skáčíme panáka 6, 7
- kreslíme, otiskujeme tělo: ruce, nohy..... 2, 4, 6
- Hovoříme o zdravém stravování, o vhodném výběru jídel při školním stravování (například – sladké jídlo, zákusek, limonáda.) 2, 3
- Třídíme obrázky jídel na zdravá a nezdravá. Společně zhodnotíme naše práce. 2, 3, 6
- Povídáme si o „Národních kuchyních“, doplníme obrázky z časopisů nebo kuchařky... 1, 3
- Při činnostech si všímáme, co jedli např. ve středověku, pravěku, indiáni..... 1, 3
- Hledáme která kuchyně je zdravější. Sestavujeme tradiční menu: štědrovečerní, velikonoční, proč? 1, 2, 3, 6
- Připravíme si drobné pohoštění, budeme dbát na správné stolování – umíme prostírat, společně uklidíme. 3, 4, 6, 7
- Besedujeme o osobní hygieně a jejím významu, důležitosti dodržování (kýchání, WC) 1, 4, 5
- Kontrolujeme dodržování osobní hygieny v průběhu dne. 3, 5
- Vyprávíme si o zdravém životním stylu, o otužování, přiměřeném oblékání... 1, 3
- Vyrábíme si papírové panáčky, které vhodně oblékáme 1, 6
- Povídáme si o péči o své zdraví, o léčení dětských nemocí, o režimu dne při nemoci. Nebereme sami léky! 1, 2, 3
- Hrajeme si na lékaře a pacienta. Poučení – lékař nám pomáhá. 2, 3
- Vyprávíme si o povoláních, která pomáhají lidskému zdraví např. lékař, zdravotní sestra,

lékárnice, řidič sanity...	3, 4
- Vyprávíme si o svých zážitcích v nemocnici, lékařských zákrocích.	3, 5
- Hledáme na vycházce léčivé rostliny, vyhledáváme v atlase léčivé rostliny, zjišťujeme, jaké mají účinky. Nesbíráme žádné rostliny, které dobře neznáme a nejíme je. Poznáváme jedovaté rostliny.	1, 2, 6, 7
- Kreslíme byliny podle předlohy.	1, 6
- Učíme se, jak přivolat první pomoc. Důležitá telefonní čísla.	3, 4, 5
- Vyzkoušíme jednoduché ošetření, učíme se zásadám první pomoci, používat lékárníčku.	4, 5, 6

BEZPEČNOST-ZODPOVĚDNOST ZA SVÉ ZDRAVÍ

- Seznamujeme se se situacemi – kdy mě oslovil někdo cizí, někdo mi ubližuje, setkání s neznámými zvířaty, jsem u vody, v lese, na silnici, sportuji...	1, 3, 5
- Čteme naučné pohádky, knihy. Např. „O neposlušných kůzlátkách“, „Budulínek“ - předvádíme v modelových situacích.	1, 3, 4
- Učíme se přivolat pomoc dospělých, policie.	3, 4, 5
- Poznáváme, jak se zachovat, když nám někdo bude nabízet návykové látky – odmítáme si vzít cokoli od cizích lidí. Jak na nás působí.	3, 4, 5
- Učíme se, proč nesbírat injekční stříkačky. Nahlásíme na policii.	1, 3, 5
- Kreslíme návrh plakátu proti kouření, užívání návykových látek.	5, 6
- Dodržujeme průběžně pravidla bezpečnosti, opakujeme, upozorňujeme na chyby	1, 2, 3, 4, 5
- Seznamujeme se s důležitostí výběru vhodných pořadů v médiích. Čím nám ubližuje brutalita ve filmech, časopisech.	1, 4, 5
- Vystřihujeme obrázky z časopisů o filmech, hovoříme o nich.	3, 4, 5, 6

SITUACE HROMADNÉHO OHROŽENÍ

- Seznamujeme se s evakuačním plánem a důležitými telefonními čísly	1, 4, 5
---	---------

SPORT

CVIČÍM – CVIČÍŠ

- Průběžně připomínáme důležitost každodenního cvičení a smysluplného trávení volného času.	1, 4, 7
- Cvičíme uvolňovací cviky a správné držení těla, relaxujeme při hudbě.	1, 6, 7
- Chodíme každý den ven – dle počasí, na hřiště, do přírody, do tělocvičny, hrajeme pohybové hry.	6, 7
- Při vycházkách překonáváme přírodní překážky.	6, 7
- Při pohybu venku hrajeme pohybové hry, cvičíme, zpíváme.	3, 4, 6, 7
- Seznamujeme se s pravidly míčových her, sledujeme jejich dodržování.	4, 5, 6, 7
- Každý měsíc se naučíme jednu novou hru.	6, 7
- Učíme se, že sport je pro radost, důležité je dodržování pravidel, čestnost. Umíme prohrávat? Agresivita ve sportu.	1, 4, 5
- Malujeme „Můj oblíbený sport“.	1, 6, 7
- Seznamujeme se se sporty – encyklopedie sportu, časopisy (např. Fotbal, Hattrick)- sportovní náčiní, pomůcky, bezpečnost: přílby, chrániče, vývoj sportu.	1, 6, 7
- Poznáváme přísloví – např. „Veselá mysl..., pohybem...	1, 3

12. Autoevaluace ŠD

Se školním vzdělávacím programem školní družiny (ŠVP ŠD) je třeba průběžně pracovat, pravidelně jej vyhodnocovat a na základě zjištěných poznatků doplňovat či aktualizovat.

- **Individuální evaluace** – každá vychovatelka průběžně hodnotí svou práci, reflektuje používané metody a hledá nové postupy vedoucí ke zkvalitnění výchovně-vzdělávací činnosti. Cennou zpětnou vazbu poskytují také ohlasy rodičů, názory účastníků a jejich zájem o nabízené aktivity.
- **Týmová evaluace** – vychovatelky na základě vzájemných hospitací, konzultací a sdílení zkušeností společně vyhodnocují svou práci a stanovují cíle, opatření a postupy pro další období.